

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет фізико-технічний

Кафедра фізики і методики викладання

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи інклюзивної освіти

Освітня програма: Середня освіта (Фізика)

Спеціальність: **014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)**

Спеціалізація: **014.08 Фізика**

Галузь знань: **01 Освіта/Педагогіка**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № __ від “_” ____ 2020 р.

м. Івано-Франківськ - 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи інклюзивної освіти
Викладач (-і)	проф. Будник Олена Богданівна
Контактний телефон викладача	+38 066 0724940
Е-mail викладача	olena.budnyk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Лекції, практичні, самостійна робота, залік
Обсяг дисципліни	90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться щопонеділка з 13.00 до 15.00 в ауд. 233 (ц.к.), Центр інноваційних освітніх технологій «PNU EcoSystem». Онлайн консультації можуть бути організовані за бажанням студентів з використанням Viber (+380974439644), WhatsApp (+380660724940).
2. Анотація до курсу	
<p>У зв'язку з потребою практичної реалізації Закону України «Про освіту» (2017), Концепції розвитку інклюзивної освіти в Україні (2010), Концептуальних засад реформування освіти «Нова українська школа» (2016), Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 рр. постала проблема підготовки кваліфікованих фахівців до роботи в інклюзивному навчальному середовищі. Викладання курсу «Основи інклюзивної освіти» ґрунтується на матеріалах сучасних вітчизняних і зарубіжних наукових досліджень інклюзивного процесу і має метою вдосконалення професійної майстерності майбутніх учителів у навчанні й вихованні учнів з особливими освітніми потребами.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета – засвоєння студентами теоретико-методологічних, нормативно-правових та організаційно-методичних засад інклюзивної освіти.</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – сформувані в студентів цілісне уявлення про сутність та головні завдання інклюзивної освіти в Україні та зарубіжних країнах; – розвинути навички здійснення індивідуального підходу в навчанні, розвитку й вихованні учнів з особливими потребами; – забезпечити опанування майбутніми вчителями методами міжособистісної взаємодії з батьками учнів з особливими потребами, – розвинути навички диференційованого викладання та оцінювання в умовах інклюзивного навчання. 	
4. Компетентності	
<p><i>Інтегральна компетентність.</i></p> <p>Здатність розв'язувати задачі різного рівня складності та практичні проблеми в галузі освіти і педагогіки, в цілому, та дидактики фізики, зокрема, при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування законів, теорій та методів фізики та педагогіки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p><i>Загальні компетентності.</i></p> <p>ЗК.3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК.5. Здатність бути критичним і самокритичним, дотримуватися професійних етичних зобов'язань.</p> <p>ЗК.8. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p><i>Фахова компетентність:</i></p> <p>ФК.8. Здатність використовувати результати наукових досліджень і педагогічних</p>	

досягнень в інноваційній та інноваційно-педагогічній діяльності.

5. Результати навчання

Професійні знання:

- 1) обґрунтовувати вимоги й особливості роботи вчителя в інклюзивному процесі закладу загальної середньої освіти;
- 2) оцінювати зміст освіти зі свого предмету щодо доцільності використання сучасних методів навчання в умовах інклюзії;

Професійні вміння і навички:

- 1) узагальнювати інформацію з різних джерел, знаходити необхідні ресурси на основі аналізу освітньої інформації для роботи в умовах інклюзії;
- 2) використовувати інноваційні технології навчання у роботі з учнями при вивченні фізики (астрономії) в класі з інклюзивним навчанням.

Комунікація:

- 1) долати комунікативні бар'єри; володіти технологією організації навчального діалогу з дітьми з особливими освітніми потребами;
- 2) налагоджувати педагогічну співпрацю з батьками учнів з особливостями психофізичного розвитку.

Автономія та відповідальність:

- 1) самостійно проектувати фрагменти використання новітніх технологій організації освітнього процесу у класі з інклюзивним навчанням;
- 2) приймати відповідальні рішення у груповій роботі, дотримуватися професійної етики у ставленні до осіб з інвалідністю.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	14
семінарські заняття / практичні / лабораторні	16
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
Третій	Середня освіта (Фізика)	Другий	Вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Модуль 1. Вступ до інклюзивної освіти Тема 1 Інклюзивна освіта: сутність, головні завдання і принципи	Вступна лекція з елементами дискусії. Практичне заняття	Будник О. Б. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2015. 252 с. Інклюзивне навчання. URL: https://mon.gov.ua/ua/ta-g/inklyuzivne-navchannya Національна стратегія інклюзивної освіти: проект. 2019. URL: https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-dlya-gromadskogo-obgovorennya-nacionalnu-strategiyu-rozvitku-inklyuzivnoyi-	Заповніть таблицю: «Основні ознаки сегрегативного та інклюзивного навчання». Окреслити зміст інтегрованого та інклюзивного навчання. Опрацювати нормативно-правове забезпечення інклюзивної освіти України	Макс. оцінка – 5 Макс. оцінка - 5	Два тижні

		<p>osviti-na-2020-2030-roki?fbclid=IwAR1YIVTGL0RaLI3pTWN1wq9L5IU6ZkicTsIP-ZGiOEcTftzwe9CxHW TauIE</p> <p>Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. Указ Президента України від 25 червня 2013 року №344/2013. URL: https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013.</p> <p>Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи, 2017. URL: https://osvita.ua/doc/files/news/520/52062/new-school.pdf</p> <p>Концепція розвитку інклюзивної освіти (від 01.10.2010р.) // Про затвердження Концепції розвитку інклюзивного навчання. Наказ МОН №912 від 01.10.2010 року. URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/9189</p>			
Тема 2. Особливості впровадження інклюзивного навчання в українських школах	Проблемна лекція. Лекція «круглий стіл». Практичні заняття	<p>Національна стратегія інклюзивної освіти: проект. 2019. URL: https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-dlya-gromadskogo-obgovorennya-nacionalnu-strategiyu-rozvitku-inklyuzivnoyi-osviti-na-2020-2030-roki?fbclid=IwAR1YIVTGL0RaLI3pTWN1wq9L5IU6ZkicTsIP-ZGiOEcTftzwe9CxHW TauIE</p> <p>Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи, 2017. URL: https://osvita.ua/doc/files/news/520/52062/new-school.pdf</p>	Користуючись нормативно-правовою базою на сайті МОН України з проблем інклюзії, виписати методичні рекомендації щодо організації інклюзивного навчання в Україні; визначити сутність спеціальної та інклюзивної освіти, перспективи їх розвитку в країні. Переглянути запропоновані художні фільми та підготуватися до обговорення дискусійних моментів щодо інтеграції осіб з ООП у ЗЗСО.	Макс. оцінка – 5	Три тижні
Тема 3. Робота	Лекція-	Будник О.	Підготуйте	Макс.	Два тижні
				Макс. оцінка - 5	

асистента вчителя в класі з інклюзивним навчанням	візуалізація. Практичне заняття	Педагогічний супровід інклюзивної освіти. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2019. 220 с. Посада асистента вчителя в українському законодавстві. URL: http://rcpio.ippo.kubg.edu.ua/?page_id=85	доповідь на тему: “Педагог інклюзивної школи: десять кроків до вдосконалення». Дослідити відмінність термінологічних трактувань: «аномальні діти» – «діти з особливими освітніми потребами».	оцінка - 5	
Модуль 2. Інклюзивна освіта – від основ до практики Тема 1. Організація педагогічного процесу в інклюзивному класі	Інтерактивна лекція. Практичні заняття	Положення про інклюзивно-ресурсний центр. Затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 545. URL: https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/250156884 Положення про спеціальні класи для навчання дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітніх навчальних закладах. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1412-10 Постанова Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2011 року № 872 «Про порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/872-2011-%D0%BF Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2013 року № 607 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами». URL: http://zakon.golovbukh.ua/regulations/8451/467947/ Про навчальні плани та організацію навчально-виховного процесу для учнів з	Складіть карту знань «Бар'єри в розвитку професійного співробітництва та шляхи їх подолання». Підготувати реферативні повідомлення щодо ефективного використання фізичного інклюзивного середовища в школах зарубіжних країн	Макс. оцінка – 5 Макс. оцінка - 5	Один тиждень Два тижні

		<p>особливими освітніми потребами загально-освітніх навчальних закладів у 2017/2018 навчальному році: лист Міністерства освіти і науки України від 14.06.2017 № 1/9-325 // Міністерство освіти і науки України, 2017. URL: http://old.mon.gov.ua/files/normative/2017-06-14/7579/87</p> <p>metodlistdopochatku2017.2018navchroku.pdf</p> <p>Про організацію психологічного і соціального супроводу в умовах інклюзивного навчання: лист Міністерства освіти і науки України від 26.07.2012 № 1/9-529 // Міністерство освіти і науки України, 2017. URL: old.mon.gov.ua/img/zstored/files/1_9-529(2).doc</p>			
Тема 2. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання	Лекція-візуалізація. Практичне заняття	<p>Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Інклюзивна освіта: від основ до практики: монографія. К.: ТОВ «АТОПОЛ», 2016. 152 с.</p> <p>Колупаєва А. А. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку в загальноосвітні навчальні заклади: монографія. К.: Педагогічна думка, 2007. 350 с.</p>	Спроектуйте орієнтовний зміст корекційно-розвивальної роботи з «особливими» учнями (за нозологіями на власний вибір). Підготувати презентацію (навчальне відео) на тему інклюзивної освіти.	Макс. оцінка – 5	Три тижні
Тема 3. Індивідуальне та стандартизоване оцінювання в інклюзивному процесі	Лекція-презентація. Практичне заняття	<p>Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі: навчальний курс та науково-методичний посібник / Сак Т.В. К.: СПД-ФО Парашин І.С. 2011. 101с.</p> <p>Інклюзивна освіта в Україні: як будуть вчитися особливі діти. URL:</p>	Приклади успішної практики залучення дітей з особливими освітніми потребами до інклюзивних шкіл («Case study»).	Макс. оцінка - 5	Два тижні

		https://znaj.ua/society/in-klyuzyvna-osvita-v-ukrayini-yak-budut-vchytysya-osoblyvi-dity Будник О. Педагогічний супровід інклюзивної освіти. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2019. 220 с.			
7. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу		На практичних заняттях студент може максимально набрати 50 балів, включаючи результати самостійної роботи. За залік – максимально 50 балів. Таким чином, підсумкова оцінка – максимум 100 балів.			
Вимоги до письмової роботи (тестування)		Підсумкова робота, яка проводиться у письмовій формі повинна містити конкретні і чіткі відповіді на поставлені питання, студент повинен використовувати в роботі посилання на нормативно-правові акти з інклюзивної освіти. Тестові завдання передбачають вибір правильного варіанту відповіді.			
Семінарські заняття		Максимальна оцінка - 50 балів			
Умови допуску до підсумкового контролю		Виконання 50 % завдань			
8. Політика курсу					
<p>1. Інформація щодо результатів тестування, виконання індивідуальних / групових робіт, презентації результатів самостійної роботи, загальна оцінка змістового модуля в цілому надається кожному студенту як індивідуально, так і для всієї групи в цілому. Неприпустимими є плагіат та списування.</p> <p>2. Інформація щодо оцінки виконання індивідуального завдання надається студентові після представлення (у т.ч. публічного) результатів виконання роботи. Результати самостійної роботи студентів перевіряються на 3 та 7 тижнях навчання. Сумативна оцінка за кожним змістовим модулем в цілому надається студентам на 5 та 9 тижнях навчання. Результати виконання студентом індивідуального творчого завдання надаються згідно розкладу практичних занять.</p> <p>3. Присутність студентів на практичних заняттях, заліку є обов'язковою. Лекційні курси, а також додаткові ресурси для засвоєння змісту курсу є доступними на сайті дистанційної освіти (за поданим вище посиланням). Якщо студент пропустив практичне заняття, необхідно виконати всі практичні завдання, які вивчалися на цьому занятті та отримати відповідну оцінку.</p> <p>4. Якщо студент не отримав підсумкову оцінку за результатами виконання практичних завдань (на практичних заняттях), а також не виконав самостійної роботи, то він не допускається до залікового заняття.</p> <p>5. Контактні дані для онлайн допомоги та консультування: Викладач: проф. Будник О.Б., olena.budnyk@pnu.edu.ua</p>					
9. Рекомендована література					
<p>1. Будник О. Педагогічний супровід інклюзивної освіти. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2019. 220 с. Бондар В. Інклюзивне навчання як соціально-педагогічний феномен // Рідна школа, 2011. № 3. С. 10-14. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/rsh_2011_3_4</p> <p>2. Будник О.Б. Інклюзивне навчання: соціально-педагогічний контекст проблеми // Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови: зб. наук. праць / за ред. В.В. Засенка, А.А. Колупаєвої. К.: ТОВ «Наша друкарня», 2017. Вип. 13. С. 71-80.</p>					

3. Будник О. Соціально-педагогічні засади впровадження інклюзивної освіти у Новій українській школі // Професійна підготовка фахівців у вимірі нових освітніх реалій: український і зарубіжний досвід: монографія. Івано-Франківськ: НАІР, 2019. С. 258-272.
4. Васянович Г.П., Будник О.Б. Актуальні проблеми філософії інклюзивної освіти // Професійна підготовка фахівців у вимірі нових освітніх реалій: український і зарубіжний досвід: монографія. Івано-Франківськ: НАІР, 2019. С. 241-257.
5. Будник О. Б. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2015. 152 с.
6. Жосан О. Е. Електронний посібник як засіб початку дієй з особливими освітніми потребами. URL: cmsps.edukit.kr.ua/Files/downloads/електрпосібник.doc
7. Закон України «Про загальну середню освіту». URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/normativno-pravova-baza1.html>
8. Закон України «Про освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
9. Закон України «Про реабілітацію інвалідів в Україні» // Відомості Верховної Ради. 2006. № 2–3. С. 36–42.
10. Індекс інклюзії: загальноосвітній навчальний заклад: навчально- методичний посібник / кол. упорядників: Патрикеева О., Софій З., Луценко І., Василяшко І.; за заг. ред. В. Шинкаренко. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2013. 96 с.
11. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі: навчальний курс та науково-методичний посібник / Сак Т.В. К.: СПД-ФО Парашин І.С. 2011. 101с.
12. Інклюзивне навчання. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya>
13. Інклюзивна освіта в Україні: як будуть вчитися особливі діти. URL: <https://znaj.ua/society/inklyuzivna-osvita-v-ukrayini-yak-budut-vchytysya-osoblyvi-dity>
14. Інклюзивна освіта: досвід і перспективи: [монографія] / Колектив авторів; відп. ред. Г.В. Давиденко. Вінниця, 2016. 242 с
15. Інклюзивна освіта: стан і перспективи розвитку в Україні: науково-методичний збірник. К.: ФО-П Придатченко П.М., 2007. 336 с.
16. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: монографія. К. : “Самміт-Книга”, 2009. 272 с.
17. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Інклюзивна освіта: від основ до практики: монографія. К.: ТОВ «АТОПОЛ», 2016. 152 с.
18. Колупаєва А. А. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку в загальноосвітні навчальні заклади: монографія. К.: Педагогічна думка, 2007. 350 с.
19. Концепція розвитку інклюзивної освіти (від 01.10.2010р.) // Про затвердження Концепції розвитку інклюзивного навчання. Наказ МОН №912 від 01.10.2010 року. URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/9189
20. Концепція розвитку системи освіти осіб з порушеннями слуху в Україні (Проект) / О. Таранченко, О. Федоренко // Особлива дитина: навчання і виховання. 2015. № 1. С. 26-33. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DLog_2015_1_6
21. Коріньовський С. Управління навчально-виховною діяльністю в загальноосвітньому навчальному закладі у системі інклюзивної освіти / С. Коріньовський. URL: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/stud_almanah/v_1/26.pdf
22. Національна стратегія інклюзивної освіти: проект. 2019. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-dlya-gromadskogo-obgovorennya-nacionalnu-strategiyu-rozvitku-inklyuzivnoyi-osviti-na-2020-2030-roki?fbclid=IwAR1YVTGL0RaLI3pTWN1wq9L5IU6ZkicTsIP-ZGiOEctTftzwe9CxHWTauIE>
23. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. Указ Президента України від 25 червня 2013 року №344/2013. URL: <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.
24. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи, 2017. URL: <https://osvita.ua/doc/files/news/520/52062/new-school.pdf>
25. Панюк Т. І., Невмержицька О. В., Панюк М. П. Основи корекційної педагогіки: навчально-методичний посібник. 2-ге видання, доповнене і перероблене. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ, 2009. 324 с.
26. Соціальна педагогіка: мала енциклопедія / за заг. ред. проф. І.Д.Зверевіої. К. : ЦУЛ, 2008. 336 с.

27. Соціальна педагогіка: навч. посібник / О.В. Безпалько, І.Д. Зверева, Т.Г.Веретенко; за ред.проф. О.В. Безпалько. Рек. МОН. К.: Академвидав, 2013. 312 с.
28. Соціальна педагогіка: підручник / за ред. проф. А.Й.Капської. 5-те вид., випр. та доп. К.: ЦУЛ, 2011. 488 с.
29. Права інвалідів в Україні: зб. правових документів. К.: Сфера, 1998. 300 с.
30. Положення про інклюзивно-ресурсний центр. Затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 545. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/250156884>
31. Положення про спеціальні класи для навчання дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітніх навчальних закладах. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1412-10>
32. Посада асистента вчителя в українському законодавстві. URL: http://rcpio.ippo.kubg.edu.ua/?page_id=85
33. Постанова Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2011 року № 872 «Про порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/872-2011-%D0%BF>
34. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 липня 2009 р. № 784 «Про затвердження плану заходів щодо створення безперешкодного життєвого середовища для осіб з обмеженими фізичними можливостями та інших мало мобільних груп населення на 2009-2015 роки «Безбар'єрна Україна» URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/784-2009-%D0%BF>
35. Про навчальні плани та організацію навчально-виховного процесу для учнів з особливими освітніми потребами загальноосвітніх навчальних закладів у 2017/2018 навчальному році: лист Міністерства освіти і науки України від 14.06.2017 № 1/9-325 // Міністерство освіти і науки України, 2017. URL: <http://old.mon.gov.ua/files/normative/2017-06-14/7579/87metodlistdopochatku2017.2018navchroku.pdf>
36. Про організацію психологічного і соціального супроводу в умовах інклюзивного навчання: лист Міністерства освіти і науки України від 26.07.2012 № 1/9-529 // Міністерство освіти і науки України, 2017. URL: [old.mon.gov.ua/img/zstored/files/1_9-529\(2\).doc](http://old.mon.gov.ua/img/zstored/files/1_9-529(2).doc)
37. Програми загальноосвітніх навчальних закладів для дітей зі складними порушеннями розвитку (зі зниженим слухом з розумовою відсталістю). Предметно-практичне навчання. Основи здоров'я. Фізична культура. 1-4 класи. К.: «Інкунабула», 2007. Ч. 2. 264 с.
38. Психологічний супровід інклюзивної освіти: [метод. рек] / автор. кол. за заг. ред. А. Г. Обухівська. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 92 с
39. Путівник для батьків дітей з особливими потребами: навчально-методичний посібник у 9 книгах / за заг. ред. Колупаєвої А.А. К.: ТОВ ВПЦ «Літопис-XX». 2010. (Серія «Інклюзивна освіта»).
40. Сайт з інклюзивної освіти дітей з особливими потребами в Україні. URL: <http://www.education-inclusive.com/>
41. Семиченко В. Психологія педагогічної діяльності: навч. посібник / В. Семиченко. К. : Вища школа, 2004. 212 с.
42. Чайковський М. Є. Соціально-педагогічна робота з молоддю з особливими потребами в інклюзивному освітньому просторі: [монографія]. К.: Університет «Україна», 2015. 436 с.
43. Швед М. Основи інклюзивної освіти: підручник. Львів, Український католицький університет, 2015. 360 с.

Професор Будник О.Б.